

แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่
ของกองบัญชาการกองทัพไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กวิน นาคเรือง

นายทหารปฏิบัติการ ประจำสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก กวิน นาคเรือง
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ กองบัญชาการกองทัพไทย
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 9,134 จำนวนหน้า : 28
คำสำคัญ	แนวทางการพัฒนา, การเตรียมความพร้อม, โรคอุบัติใหม่
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย พบว่า ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ได้สนับสนุนการดำเนินงานผ่านกลไกของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหมและ ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) รวมทั้งรับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลโดยตรง และมอบแนวทางให้หน่วยในสังกัดของกองบัญชาการกองทัพไทยนำไปดำเนินการตามความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการบังคับบัญชาการปฏิบัติ จากการวิเคราะห์หลักการ และทฤษฎีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้สามารถนำไปประยุกต์แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยได้ โดยแบ่งชั้นการปฏิบัติหลักเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ ระยะระหว่างเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ และระยะหลังเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคอุบัติใหม่ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้เลย ด้วยการดำเนินการปรับปรุงแผนงานต่างๆ การฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ ระยะกลางเป็นการดำเนินการปรับปรุงและจัดหาเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ ระยะยาว การดำเนินการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่ ให้ทราบถึงสาเหตุและโทษของภาวะโรคอุบัติใหม่ รวมทั้งสามารถรับมือกับภาวะโรคอุบัติใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดขึ้น

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Kawin Nakruang

TITLE: Guidelines for developing preparedness for dealing with emerging diseases of the Royal Thai Armed Forces Headquarters

DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 9,134 **PAGES :** 28

KEY TERMS: Development guidelines, Preparation, Emerging diseases

CLASSIFICATION: Unclassified

Research on guidelines for developing preparedness for dealing with emerging diseases at the Royal Thai Armed Forces Headquarters found that the Royal Thai Armed Forces Headquarters Disaster Mitigation Center has supported operations through the mechanism of the Disaster Mitigation Center of the Ministry of Defense and Security Emergency Situation Resolution Operations Center (CCSA), including receiving missions directly from the government. as well as taking the initiative and providing guidance to units under the Royal Thai Armed Forces Headquarters has been carried out according to responsibility This creates complexity in commanding the unit's operations. From the analysis of principles and theories of disaster prevention and relief. Makes it possible to consider applying guidelines for developing preparedness for dealing with emerging diseases of the Royal Thai Armed Forces Headquarters. The main operations are divided into 3 phases: the phase before the emergence of new diseases; The period between new disease outbreaks and in the period after the emergence of new diseases In addition, in order to improve and develop the prevention and relief of emerging diseases. It is

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้ และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิงมนทิรา ยิ้มสมบุญ พันเอกหญิงนวลสมร จรวงษ์ ที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รวมถึงตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกเหนือจากข้อเสนอแนะทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยแล้ว ยังได้รับกำลังใจ และคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พันเอก สุเทพ ยิ่งยี่น ประธานคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ที่กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา รวมถึง พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้ ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ตามความมุ่งหวังความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่าวิจัยฉบับนี้น่าจะเป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อกองทัพและประเทศชาติสืบไป

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
วิธีการศึกษา	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
การบูรณาการและเชื่อมโยงของแผนทั้ง 3 ระดับ	7
การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการ กองทัพอากาศในปัจจุบัน	8
แนวทางการจัดการภาวะวิกฤต (Crisis management)	10
การจัดการโรคอุบัติใหม่และโรคระบาด	11
ปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ กองบัญชาการกองทัพอากาศ	11
สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชน ในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่	13
แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ กองบัญชาการกองทัพอากาศ	15

บทที่ 3 บทอภิปรายผล

บทที่ 4 บทสรุป

ข้อเสนอแนะ 27

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 28

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ด้านความมั่นคง ถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้องทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารแตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผัน ได้ทำให้มิติที่พึ่งพิงเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ ด้วยเหตุนี้กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม”¹ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติให้มีความพร้อมสามารถรับมือ กับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด โรคอุบัติใหม่ส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพของประชาชนในทุกๆระดับ ทำให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน สร้างความหวาดกลัวในสังคม ทั้งยังส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจทุกระดับชั้น ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ภาคธุรกิจปิดตัวและมีการชะลอตัวทางเศรษฐกิจตามมา ดังนั้นจึงจัดว่า “โรคอุบัติใหม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ”

ในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2559 การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)² สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยใช้กลไกขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการอำนวยการเตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ แต่งตั้งตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 149/2555 และคณะอนุกรรมการ 8 คณะ แต่งตั้งขึ้นตามความจำเป็นของบทบาทภารกิจในการดำเนินงาน โดยผลการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนที่ผ่านมา ประกอบด้วย กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการแม่บทเป็นเครื่องมือการขับเคลื่อนในภาครัฐ โดยการบูรณาการวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรการตามแผนยุทธศาสตร์เข้ากับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการซึ่งทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนที่มีการดำเนินงานอยู่เดิม และใช้ระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ เป็นกลไกกำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์ในภาครัฐ เพื่อติดตามป้องกันและเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566 - 2570)³ กระทรวงกลาโหม เป็นแผนระดับที่ 3 จัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)⁴ เป้าหมายภาพรวมของนโยบายและแผนระดับชาติฯ ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมในการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่เป็นนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 13 โดยเป้าหมายที่ 1 ระบบสาธารณสุขมีความพร้อมในการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) โรคติดต่อและการระบาด 2) โรคและภัยที่เกิดจากสารเคมี 3) โรคและภัยสุขภาพที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสีและนิวเคลียร์ 4) โรคที่เกิดจากการบาดเจ็บและอุบัติเหตุ และ 5) โรคและภัยสุขภาพอันเกิดจากภัยธรรมชาติ⁵ ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อม เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขกับทุกภาคส่วน รองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและ

โรคติดต่ออุบัติใหม่ โดยหน่วยงานด้านสาธารณสุขทั้งส่วนกลางและระดับภูมิภาค มีแผนเผชิญเหตุเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขทั้ง 5 ด้าน ร้อยละ 80 ภายในปี 2570 และ การฝึกซ้อมเพื่อบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นประจำทุก 2 ปี

บทบาทของทหารในการใช้กำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ถูกระบุไว้ในวัตถุประสงค์ทางทหารของกระทรวงกลาโหม ที่กำหนดให้กองทัพไทยมีหน้าที่ส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและร่วมใจพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย และตามพระราชบัญญัติ จัตระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551⁵ ที่ได้มีการจัดแบ่งส่วนราชการให้กองทัพไทยเป็นส่วนราชการหนึ่งของกระทรวงกลาโหม โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ ส่วนราชการอื่น ซึ่งกำหนดให้กองบัญชาการกองทัพไทยในฐานะส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพไทย มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการ สั่งการ และกำกับดูแล การดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทย การเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยกองบัญชาการกองทัพไทย⁶ ได้กำหนดพันธกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังทหารเพื่อพัฒนาประเทศไว้ส่วนหนึ่งว่าเป็นการสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ การพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าภารกิจด้านการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชนของกองบัญชาการกองทัพไทย มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเรื่องการให้กำลังทหารเพื่อพัฒนาประเทศ และวัตถุประสงค์ทางทหารของกระทรวงกลาโหม เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ช่วยเหลือประชาชน และบรรเทาสาธารณภัย โดยมีการกำหนดไว้ในพันธกิจของหน่วยงาน

สำหรับในสถานการณ์ที่ผ่านมาในห้วงที่ประเทศไทยผ่านภาวะวิกฤตโรคติดต่ออุบัติใหม่⁷ (Emerging Disease) โดยเป็นภาวะโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง และกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ อันส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ และอื่น ๆ ที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไข และสำหรับบทบาทการช่วยเหลือประชาชนของกองบัญชาการกองทัพไทยมีการช่วยเหลือออกเป็น 2 ลักษณะ⁸ คือ การช่วยเหลือ

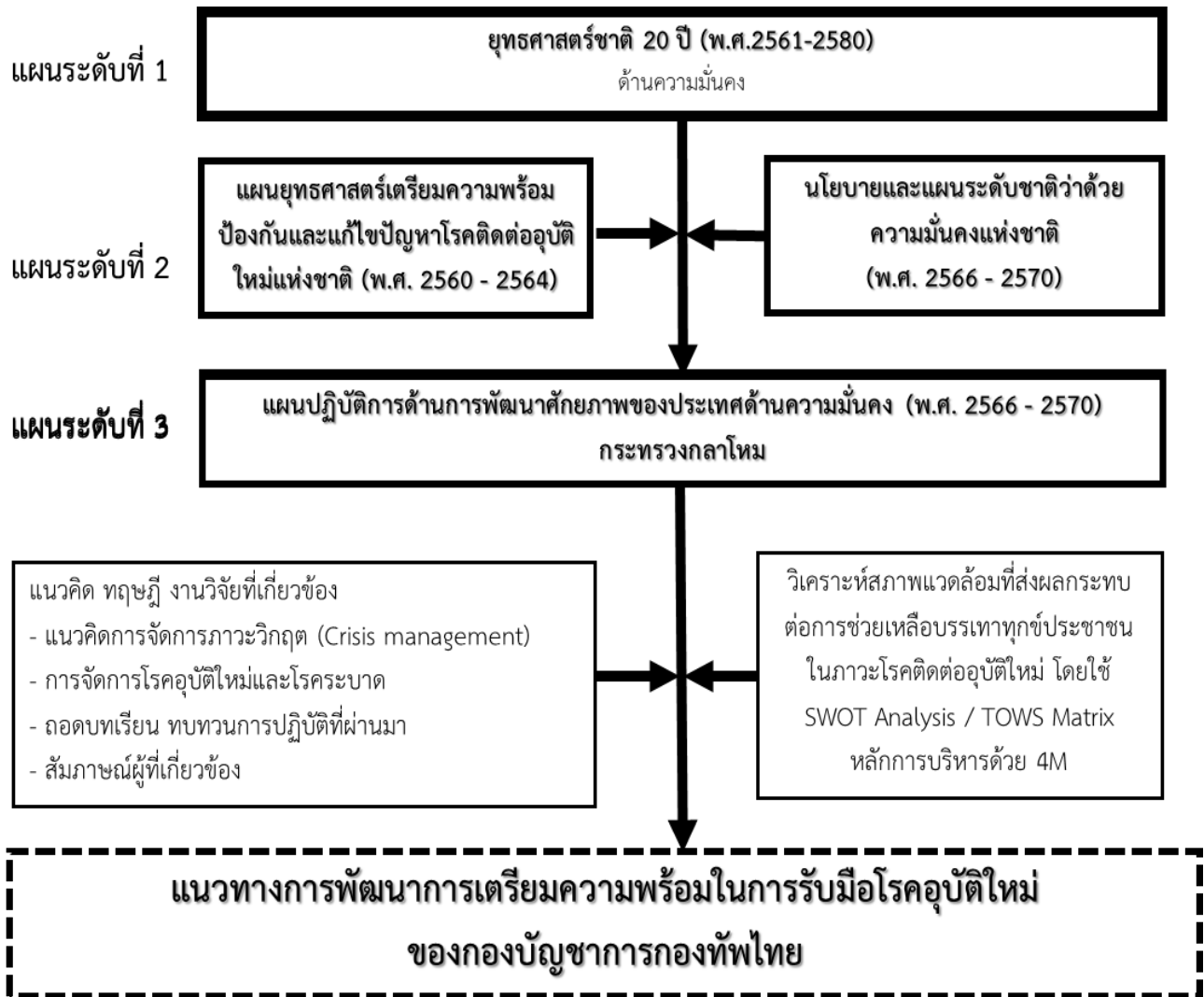
บรรเทาทุกข์ เป็นภารกิจการช่วยเหลือประชาชนให้ผ่อนคลายความเดือดร้อน ทั้งแบบโดยตรง เช่น การแจกจ่ายสิ่งของบรรเทาทุกข์ และแบบสนับสนุนทางอ้อม เช่น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อย และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย เป็นต้น ตามพันธกิจที่ได้กล่าวมาข้างต้น นอกจากจะดำเนินการช่วยเหลือประชาชนตามแผนงานที่กำหนดแล้ว ยังมีบทบาทการช่วยเหลือประชาชนเพื่อมุ่งสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Disease) ในครั้งนี้ด้วย โดยถือว่าการร่วมแก้ไขภัยคุกคามเร่งด่วนของชาติ จะเห็นว่าการช่วยเหลือประชาชนของกองบัญชาการกองทัพไทยมีขอบเขตกว้างขวาง และมีการดำเนินการทั้งแบบเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาภัยคุกคามเฉพาหน้าและแบบมีแผนงานระยะยาว และเพื่อมุ่งสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากภาวะวิกฤตโรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Disease) เกิดขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือประชาชนได้ บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งได้บทสรุปของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและสถานการณ์การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดเป็นแนวทางในการศึกษา

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ด้านเนื้อหา : เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย วิเคราะห์การปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย และเสนอแนะแนวทางพัฒนาการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม

2.2 ด้านพื้นที่ : กองบัญชาการกองทัพไทย

2.3 ด้านระยะเวลา : ธันวาคม 2566 - เมษายน 2567

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย โดยใช้หลักการ SWOT Analysis⁹ เป็นการวิเคราะห์สภาพของกองบัญชาการกองทัพไทย ณ ปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก กองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาวิธีพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาใช้เป็นกรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางพัฒนาการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ
กองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน
2. ทราบปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่
ของกองบัญชาการกองทัพไทย
3. ได้แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ
กองบัญชาการกองทัพไทย

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาตามหัวข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

การบูรณาการและเชื่อมโยงของแผนทั้ง 3 ระดับ

ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อรับมือกับสถานการณ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566-2570) กระทรวงกลาโหม เป็นแผนระดับที่ 3 จัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายภาพรวมของนโยบายและแผนระดับชาติฯ ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมในการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่เป็นนโยบายและแผนความมั่นคงที่โดยเป้าหมายที่ 1 ระบบสาธารณสุขมีความพร้อมในการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉิน

ด้านสาธารณสุข 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) โรคติดต่อและการระบาด 2) โรคและภัยที่เกิดจากสารเคมี 3) โรคและภัยสุขภาพที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสีและนิวเคลียร์ 4) โรคที่เกิดจากการบาดเจ็บและอุบัติเหตุ และ 5) โรคและภัยสุขภาพอันเกิดจากภัยธรรมชาติ แผนงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการบรรเทาสาธารณภัยของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน คือ “แผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพไทย พ.ศ.2565”¹⁰ เพื่อรองรับแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม 2564¹¹ และให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570¹² เพื่อให้ส่วนราชการในกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ ใช้เป็นกรอบแนวทางในภารกิจการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน ร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ทั้งนี้ การจัดการสาธารณภัยนั้นได้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับ 1. สาธารณภัยขนาดเล็ก ระดับ 2. สาธารณภัยขนาดกลาง ระดับ 3. สาธารณภัยระดับใหญ่ และระดับ 4. สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง

การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน

การสนับสนุนของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย¹³ จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ โดยมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามความรุนแรงของสถานการณ์ความรุนแรงสาธารณภัย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

สถานการณ์ระดับ 1 สาธารณภัยขนาดเล็ก กองทัพโดยหน่วยขึ้นตรง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัยตามที่ได้รับการร้องขอ โดยยึดหลักการปฏิบัติร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัย และให้รายงานผลการปฏิบัติให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ทราบในโอกาสแรก

สถานการณ์ระดับ 2 สาธารณภัยขนาดกลาง กองทัพโดยหน่วยขึ้นตรง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัยและสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ตามที่

ได้รับการร้องขอ โดยยึดหลักการปฏิบัติร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัยและให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ทราบในโอกาสแรก

สถานการณ์ระดับ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่ กองทัพโดยหน่วยขึ้นตรง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด/ชาติ จัดกำลังพลที่เกี่ยวข้อง ไปประจำยังศูนย์บัญชาการตามที่กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้น โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตาม การบัญชาการเหตุการณ์จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงาน และเสนอความเห็นต่อ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม เพื่อพิจารณานำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจระดับ ความรุนแรงของสถานการณ์

สถานการณ์ระดับ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง กองทัพโดยหน่วยขึ้นตรง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด/ชาติ จัดกำลังพลที่เกี่ยวข้อง ไปประจำยังศูนย์บัญชาการตามที่กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้น โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตาม การบัญชาการเหตุการณ์จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการ เหตุการณ์ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงาน และเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อตกลงใจในการใช้กำลังพลและ ยุทโธปกรณ์เข้าแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ ภาวะปกติ รวมทั้งการจัดทำข้อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางในการรับความช่วยเหลือ จากกองทัพมิตรประเทศ และรายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย

กองบัญชาการกองทัพไทย และ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ทราบ
 อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการจัดการภาวะวิกฤต (Crisis management)

ภาวะวิกฤต คือ สภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่เป็นปกติทั่วไป และ
 สถานการณ์วิกฤตจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าองค์กรจะมีความพร้อมในการรับมือและจัดการกับ
 วิกฤตให้ผ่านพ้นไปได้อย่างไรโดยไม่เกิดความวุ่นวายหรือเกิดผลเสียหายต่อองค์กร
 การจัดการกับภาวะวิกฤต¹⁴ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การลดขนาดภาวะวิกฤต ขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการภาวะวิกฤต
 การคาดการณ์ภาวะวิกฤตที่น่าจะเกิดขึ้นและการจัดเตรียมขั้นตอนวิธีการในการลด
 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะวิกฤตนั้น

2. การเตรียมความพร้อม องค์กรควรมีการประเมินภาวะวิกฤต การพัฒนา
 กลยุทธ์เทคนิค และแผนการสื่อสาร ตลอดจน มาตรการตรวจสอบ ชักซ้อมแผนดังกล่าว
 และเรียนรู้ทักษะในการจัดการภาวะวิกฤต

3. การตอบสนองต่อภาวะวิกฤต ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นท่ามกลางความยุ่งเหยิง
 ของเหตุการณ์องค์กรจะสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้รวดเร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับ
 ประสิทธิภาพของขั้นตอนการ ลดขนาดภาวะวิกฤต และการเตรียมความพร้อม ซึ่งใน
 ขั้นตอนนี้จะให้ความสำคัญกับการควบคุมความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นอันดับแรก
 และในขั้นตอนนี้เอง การสื่อสารจะถูกดำเนินการตามแผนที่เตรียมไว้ เพื่อสร้าง
 ความเชื่อมั่นต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนโดยทั่วไป

4. การฟื้นฟูภายหลังภาวะวิกฤต ภูมิจำเป็นในการฟื้นตัวขององค์กร
 ภายหลังภาวะวิกฤตคือความร่วมมือในการทำงานและการประสานงานระหว่าง
 ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพของแผนการจัดการวิกฤตการณ์สามารถวัดได้จากระยะเวลาที่
 องค์กรสามารถดำเนินการตามปกติภายหลังวิกฤตระดับการดำเนินการขององค์กรเทียบกับ
 ช่วงเกิดวิกฤต และจำนวนเงินที่ใช้สำหรับจัดการกับวิกฤตการณ์นับแต่เริ่ม
 ดำเนินการ

การจัดการโรคอุบัติใหม่และโรคระบาด

เป้าหมายการป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดของประเทศไทย ตามแผนบูรณาการความร่วมมือพหุภาคีเครือข่าย¹⁵ มี 4 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 ลดโอกาสการแพร่เชื้อเข้าสู่ประเทศไทย และชะลอการระบาดภายในประเทศ ช่วงแรกป้องกันการระบาดจากนอกประเทศ ช่วงหลังเพิ่มการป้องกันการระบาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

เป้าหมายที่ 2 ประชาชนไทยปลอดภัยจากโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดเมื่อเกิดการระบาด ให้สามารถควบคุมได้ภายใน 28 วัน

เป้าหมายที่ 3 ลดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และเพิ่มความมั่นคงของประเทศ มีการร่วมมือแบบบูรณาการร่วมกันกับทุกหน่วยงานอย่างเป็นระบบ

เป้าหมายที่ 4 ทุกคนในประเทศไทยเข้าถึงวัคซีนที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรค เพิ่มเป้าหมายที่ 4 ในภายหลังที่มีการผลิตวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ โดยตั้งเป้าหมายให้ประชาชนไทยเข้าถึงวัคซีนที่มีคุณภาพและปลอดภัย

ปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย

ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ได้สนับสนุนการดำเนินงานผ่านกลไกของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหมและศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) รวมทั้งรับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลโดยตรง ในการจัดกำลังพลและเครื่องมือไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการอื่น รวมทั้งหน่วยงานภาคประชาสังคม ตลอดจนเรื่องที่ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ริเริ่มและมอบแนวทางให้หน่วยในสังกัดของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้นำไปดำเนินการตามความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการบังคับบัญชาการปฏิบัติของหน่วยและการใช้ทรัพยากรของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งตลอดห้วงเวลา กองบัญชาการกองทัพไทยต้องพิทักษ์พลเพื่อป้องกันและดำรงรักษาความปลอดภัยให้กับกำลังพลและครอบครัวเพื่อให้ดำเนินงานตามภารกิจ

หลักของกองบัญชาการกองทัพไทย และสนับสนุนรัฐบาลเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดตามสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาทั้งทางตรงทางอ้อม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการใช้งาน โดยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับผู้บริหาร, ผู้รับผิดชอบ, และผู้ที่ปฏิบัติงานโดยใช้หลัก 4M เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาพบว่า

บุคลากร (Man)

กำลังพลจากส่วนงานต่างๆ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการจัดของศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน กำลังพลขาดความรู้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงาน หรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความถูกต้องปลอดภัย รวมทั้งต้องออกปฏิบัติงานนอกพื้นที่ของหน่วยทำให้น้ำเชื้อเข้ามาแพร่ระบาดในหน่วยและชุมชนทหาร

งบประมาณ (Money)

เนื่องจากการแก้ไขปัญหาระดับประเทศ เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน รวมทั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการเรื่องงบประมาณล่าช้า หน่วยปฏิบัติต้องดำเนินการก่อนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์

วัสดุอุปกรณ์ (Material)

เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ของกองบัญชาการกองทัพไทย มีจำนวนน้อยที่สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคซึ่งเป็นสถานการณ์เฉพาะทำให้เกิดความไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยการประยุกต์ใช้ และการจัดซื้อหรือการรับบริจาคเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

การจัดการ (Management)

การบริหารจัดการของกองบัญชาการกองทัพไทย เป็นการบริหารจากส่วนกลางแต่ในสถานการณ์การระบาดของโรคในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในสภาพแวดล้อม องค์ประกอบหลายด้านการกำหนดแนวทางนโยบายจึงต้องเป็นการกำหนดในภาพรวมแบบกว้างแล้วให้หน่วยในพื้นที่นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทของตน

สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่

ผู้วิจัยใช้ SWOT Analysis วิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. มีนโยบายที่ชัดเจนคือ สนับสนุนภาครัฐ และช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มขีดความสามารถ รวมทั้งพิทักษ์กำลังพลของกองบัญชาการกองทัพไทยให้ปลอดภัย ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดในภาพรวมมีความอ่อนตัว ให้หน่วยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งสอดคล้องกับหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานด้วยกันด้วย

2. มีการจัดโครงสร้างโดยใช้รูปแบบการจัดเฉพาะกิจตามรูปแบบงานสายสนามของกองบัญชาการกองทัพไทย ใช้กลไกการสนับสนุนภารกิจผ่านทางศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) และศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิดของรัฐบาลหน่วยงานภาครัฐ

3. มีบุคลากรทางการแพทย์เป็นฝ่ายอำนวยการหลักและมีฝ่ายต่างๆ ของกองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีความเชี่ยวชาญในงานของตนเป็นผู้ให้ข้อมูลในการตัดสินใจการปฏิบัติในแต่ละเรื่อง มีสภาพจิตใจที่กล้าหาญ เสียสละพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ

จุดอ่อน (Weakness)

1. กองบัญชาการกองทัพไทย มีภารกิจหลักในการป้องกันประเทศ ความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรครามีไม่เพียงพอ ไม่มีการเตรียมการ วางแผน การปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก่อน การประสานงาน แจ้งข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางมีความกระชั้นชิด และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีมากและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

2. บุคลากรทางการแพทย์ของกองบัญชาการกองทัพไทย ไม่เพียงพอ เนื่องจากในสถานการณ์ปกติบุคลากรบางส่วนได้มีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานในสายงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ขาดความรู้ในการป้องกันโรค เมื่อต้องเข้าปฏิบัติงานทั้งในภารกิจ การป้องกันประเทศและการเข้าช่วยเหลือประชาชน ซึ่งทำให้ได้รับเชื้อมาสู่ตนเอง และแพร่กระจายไปยังครอบครัวและหน่วยงานของตน

3. มีกระบวนการในขั้นตอนการพิจารณาหลายขั้นตอนเพื่อความรอบคอบในการปฏิบัติ ทำให้บางครั้งไม่ทันต่อสถานการณ์และการเตรียมการของหน่วย

โอกาส (Opportunity)

1. กองบัญชาการกองทัพไทยได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลและมอบหมายภารกิจให้รับผิดชอบศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) ดำเนินการโดยตรง มีการใช้กฎหมายพิเศษเพื่อให้เกิดการบูรณาการหน่วยงาน แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้รวดเร็ว

2. กองบัญชาการกองทัพไทยมีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติประจำปีทำให้สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติได้

3. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ปฏิบัติงานมากขึ้นลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

อุปสรรค (Threat)

1. ความขัดแย้งทางการเมือง การรวมกลุ่มต่อต้านทางการเมืองทำให้เกิดการแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ชุมนุมและขยายตัวไปชุมชนและครอบครัว อีกทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจ มาตรการป้องกันตนเอง มาตรการป้องกันการมีส่วนร่วมทำให้บางกลุ่มที่เสียผลประโยชน์เกิดการต่อต้าน

2. สภาพเศรษฐกิจทั่วโลกและในประเทศตกต่ำเนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดและจากการใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของรัฐ

3. การใช้เทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุขยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเนื่องจากเพิ่งเป็นการพัฒนาระบบ รวมทั้งผู้ใช้งานเป็นผู้ป่วย และผู้สูงอายุ ผู้ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้งาน

แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของ กองบัญชาการกองทัพไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาโดยใช้ TOWS Matrix ทำให้ได้กลยุทธ์ออกมาเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) กลยุทธ์เชิงรับ (ST) และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) เพื่อกำหนดแนวทางการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) กองบัญชาการกองทัพไทยมีโครงสร้างการจัดที่สามารถปฏิบัติงานได้ทั้งในยามปกติและยามสงครามหรือสภาวะฉุกเฉิน จึงทำให้มีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ในตัวเอง และสามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ได้ในหลายภารกิจ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกันเมื่อเกิดเหตุการณ์ จึงควรพัฒนาองค์ความรู้ของกำลังพล เตรียมความพร้อมการปฏิบัติและประสานแผนและซักซ้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการหน่วยงานแก้ไขปัญหาต่างๆได้รวดเร็ว

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) บุคลากรทางการแพทย์มีจำนวนมาก แต่ด้วยสถานการณ์ปกติแนวทางการเจริญเติบโตในสายงานการแพทย์ถูกจำกัด ทำให้ต้องปรับย้ายไปทำงานในสาขางานอื่น ดังนั้น การเพิ่มแนวทางการเจริญเติบโตของกำลังพลสายแพทย์หรือการอบรม ทบทวนความรู้ให้กำลังพลสายแพทย์อยู่เป็นประจำเพื่อให้พร้อมปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์

กลยุทธ์เชิงรับ (ST) กำหนดมาตรการ/ส่วนงานที่รับผิดชอบ ดูแลสุขภาพกำลังพลในหน่วยทหารและชุมชนทหาร พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลกระทบทางการแพทย์อยู่ตลอดเวลา

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ทางด้านสาธารณสุขกับกำลังพลและครอบครัว รวมทั้งการป้องกันตนเองระหว่างการออกไปปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้เกิดรับเชื้อ และพัฒนาเทคโนโลยีด้านสาธารณสุขให้เข้าถึงผู้ใช้ทุกกลุ่ม

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis พบว่า กองบัญชาการกองทัพไทยเป็นหน่วยงานที่มีกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญงานในหน้าที่ และยุทธโศปกรณ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในงานต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้กองบัญชาการกองทัพไทยได้สนับสนุนประเทศในเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการกับหน่วยงานอื่นจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากภัยคุกคามในปัจจุบันเป็นภัยคุกคามแบบผสมผสาน ซึ่งต้องอาศัยการเตรียมพร้อมตั้งแต่ยามปกติ ทั้งในเรื่องของแผนกำลังพล เครื่องมือ และการซักซ้อมร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นไปในแนวทางเดียวกันแก้ไขปัญหาพร้อมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก (SO) นโยบายลำดับแรก เพื่อสามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ได้ในหลายภารกิจ ดังนั้น จึงควรพัฒนาองค์ความรู้ของกำลังพล เตรียมความพร้อมการปฏิบัติ และประสานแผน และซักซ้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการหน่วยงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้รวดเร็ว สามารถสรุปขั้นตอนตามระยะของการปฏิบัติตามหลักการและทฤษฎีที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้เป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นการลดความเสี่ยงจากภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ซึ่งจะช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบจากภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ และลดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ แบ่งเป็นขั้นตอนย่อย คือ การป้องกันและการลดผลกระทบ เป็นการดำเนินการเพื่อขจัดหรือลดโอกาสที่ภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่จะสร้างผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน หรือสังคม รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เพื่อให้มีความรู้และทักษะต่างๆ พร้อมทั้งจะเผชิญกับภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้น คือ

1.1 กำหนดสถานที่เกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ สาเหตุการเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่และลักษณะผลกระทบ เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการวางมาตรการและแผนงานโครงการ ให้มีขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมต่อการเผชิญภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กำหนดไว้ในแผนป้องกันและบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อให้ กำลังพลมีความรู้และทักษะต่างๆ พร้อมทั้งจะเผชิญกับภัย

ที่จะเกิดขึ้นได้ในยามปกติ จนถึงเมื่อมีการแจ้งเตือนเหตุภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ มีการจัดทำแผนบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ของหน่วย จัดทำกรอบแนวทาง ในการสนับสนุนทรัพยากรทางทหารที่มีอยู่ จัดกำลังพล เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ ให้มีโครงสร้างและอัตราการจัดในการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ และ ทำการปรนนิบัติบำรุงให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตลอดจนจัดหาเครื่องมือ ที่มีความจำเป็นตามขีดความสามารถในการจัดการกับภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ให้พอเพียง และมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบ

1.2 เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยกับหน่วยงานพลเรือน ที่เกี่ยวข้องการบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรในพื้นที่ รับผิดชอบ โดยให้มีการพัฒนาศักยภาพและให้ความรู้เรื่องภัยประเภทต่างๆ ว่าภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่มีสาเหตุมาจากอะไรและมีลักษณะการเกิดเป็นอย่างไร ควรมีการรับมืออย่างไร รวมถึงปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกันภัยหรือ การลดความเสี่ยง จากสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ในพื้นที่

1.3 จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยในพื้นที่รับผิดชอบ จนถึง หน่วยรอง โดยจัดให้มีเครือข่ายชุมชนออนไลน์ในการแจ้งเตือนภัยหรือการประสานงาน ตามแผนฉุกเฉิน ด้วยการจัดทำ Web Service ในการนำเสนอข้อมูลและ Mobile Application เพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการข้อมูลและแจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชน และบุคคลในพื้นที่เสี่ยง ผ่านสมาร์ตโฟน (Smartphone) หรือแท็บเล็ต (Tablet)

1.4 พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารของหน่วยที่อยู่ในพื้นที่ ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ โดยการจัดวางระบบสื่อสารหลักอย่างน้อย 2 ระบบ และ จัดให้มีระบบสื่อสารสำรอง ในกรณีระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้งานได้ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และครอบคลุมในทุกพื้นที่

1.5 เตรียมพื้นที่ปลอดภัยสำหรับอพยพประชาชน เมื่อเกิดภาวะ โรคติดต่ออุบัติใหม่และต้องอพยพออกจากบ้านของตนหรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

1.6 ติดตามสถานการณ์การแจ้งเตือนเหตุภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ จากระบบการเฝ้าระวัง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดให้มีการตรวจความพร้อมของหน่วยบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ในแต่ละระดับ

1.7 จัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นการสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของกำลังพล รวมทั้งเป็นการทดสอบ การประสานงานและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกองบัญชาการ กองทัพไทยเอง ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงจุดบกพร่องและช่องว่างในการปฏิบัติงาน ในภาวะฉุกเฉิน เพื่อนำไปปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

1.8 จัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ โดยตรงเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที เช่น โรงพยาบาลสนาม รถครัวสนามสำหรับประกอบเลี้ยง เป็นต้น

2. ระยะระหว่างเกิดภัย เป็นการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ ให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตของผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือเกิดสถานการณ์เป็นหลัก คือ

2.1 จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยในระดับของตนเพื่อควบคุม สั่งการอำนวยความสะดวกและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการ การใช้ทรัพยากรในการบรรเทาภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่และช่วยเหลือประชาชน

2.2 ประสานให้มีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ว่าจะรับหน้าที่และภารกิจจากผู้ใด หน่วยงานใดเป็นหน่วยงาน หลักในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น หน่วยงานใดทำหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมี การแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมในการเผชิญเหตุ เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.3 จัดกำลังพลและเครื่องมือยุทธโธปกรณ์เข้าให้ความช่วยเหลือ ผู้ป่วยตามขีดความสามารถและบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ โดยประสาน การปฏิบัติโดยใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.4 สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการร้องขอ ตามขีดความสามารถของหน่วย หากเกินขีดความสามารถ อาจพิจารณาขอรับ การสนับสนุนตามสายบังคับบัญชาจนถึงศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย

2.5 สนับสนุนแนวทางปฏิบัติในการอพยพผู้ป่วยจัดลำดับความสำคัญของผู้ป่วย โดยแบ่งกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษก่อน เช่น กลุ่มคนพิการ คนชรา ผู้ป่วยทุพพลภาพ เด็กและสตรี เป็นต้น

3. ระยะเวลาหลังเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นการฟื้นฟูที่เน้นในการจัดการกับสถานการณ์ภายหลังการเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่เพื่อให้ประชาชนและชุมชนได้ฟื้นคืนสภาพกลับมาเป็นปกติ คือ

3.1 เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และกำลังพล เพื่อดำเนินการฟื้นฟูให้มีความพร้อมตั้งแต่ภาวะปกติ ทั้งในการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุการณ์ และในระยะยาว

3.2 จัดกำลังพล เครื่องมือและยุทธโธปกรณ์ร่วมทำความสะอาดระบบสาธารณสุขโรคและสิ่งสาธารณสุขประโยชน์ต่างๆ ขึ้นต้นตามขีดความสามารถ

3.3 สนับสนุนการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบให้กลับคืนสู่สภาพ และกลับเข้าพักอาศัยในที่พักของตนได้อย่างปลอดภัย ตามขีดความสามารถ

3.4 มอบสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ผู้ประสบภัยตามขีดความสามารถของหน่วย

3.5 สนับสนุนการขนย้ายผู้ป่วย รวมถึงทรัพย์สินของผู้ประสบภัยไปยังที่ปลอดภัยหรือกลับเข้าที่พักอาศัย

จากแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้วิจัยเห็นว่าการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาแนวทางการร่วมมือระหว่างกองทัพกับภาครัฐ ภาคีเครือข่าย ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการ ในการบริหารจัดการ รวมถึงวิธีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการผ่านเครือข่ายให้มีความชัดเจน เพื่อพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการบริหารจัดการในพื้นที่ในสถานการณ์วิกฤตอื่นที่มีไข้โรคระบาด หรือภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ส่วนบังคับบัญชาสามารถใช้ได้ทันทีเมื่อเผชิญสถานการณ์ จะทำให้การรับมือโรคอุบัติใหม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและสถานการณ์การปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยและเสนอแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำข้อมูลทีวิเคราะห์มาสังเคราะห์เพื่ออภิปรายผลต่อไป

แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย จึงควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก (SO) นโยบายลำดับแรก เพื่อสามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ได้ในหลายภารกิจ สรุปได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นการลดความเสี่ยงจากภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ซึ่งจะช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบจากภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ และลดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ แบ่งเป็นขั้นตอนย่อย คือ การป้องกันและการลดผลกระทบ เป็นการดำเนินการเพื่อขจัดหรือลดโอกาสที่ภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่จะสร้างผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน หรือสังคม รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เพื่อให้มีความรู้และทักษะต่างๆ พร้อมที่จะเผชิญกับภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้น

2. ระยะระหว่างเกิดภัย เป็นการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ ให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตของผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือเกิดสถานการณ์เป็นหลัก

3. ระยะเวลาหลังเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นการฟื้นฟูที่เน้นในการจัดการกับสถานการณ์ภายหลังการเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่เพื่อให้ประชาชนและชุมชนได้ฟื้นคืนสภาพกลับมาเป็นปกติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย มีดังนี้

พันเอก ธีรพงษ์ ลมสูงเนิน¹⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กองทัพบก พบว่าทางเลือกใหม่ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพัฒนาโดยแบ่งตามโครงสร้างหน่วยบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพบกตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) เพื่อการสั่งการควบคุม และประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณภัย เป็นระบบปฏิบัติการเพื่อการระดมทรัพยากรไปยังที่เหตุบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินให้สามารถปกป้องชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมได้อย่างบรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่สนับสนุนการบัญชาการ (Command Staff) และ 2) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (General Staff) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยดังนี้ ประสานให้มีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่างๆ ว่าจะรับหน้าที่และภารกิจจากผู้ใด หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น หน่วยงานใดทำหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาร่วมในการเผชิญเหตุ เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

นาวาเอก นฤพนธ์ มัตถกุล¹⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด พบว่ากองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจของกองทัพเรือ ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ ปฏิบัติภารกิจการป้องกันชายแดนด้านตะวันออกและรักษาความมั่นคงภายในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ด้วยการวางกำลังป้องกันเชิงรุก รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นหลัก อีกทั้งเป็นหน่วยงานซึ่งกองทัพเรือกำหนดให้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยรับผิดชอบพื้นที่ในเขตจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งที่ผ่านมาได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โดยตรง ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบมาโดยตลอด จากการวิเคราะห์หลักการ และทฤษฎีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและแนวทางป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรต่างๆ ทำให้สามารถพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการด้านการบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดได้ ตั้งแต่ในยามปกติไปจนถึงการเข้าเผชิญเหตุ และเข้าฟื้นฟูหลังการเกิดสาธารณภัย โดยแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติหลักเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภัย ระยะระหว่างเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ในการร่วมมือระหว่างหน่วยงานฝ่ายพลเรือนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ด้วยการเตรียมความพร้อม การปรับปรุงระบบบริหารจัดการสาธารณภัย ปรับปรุงการบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพ มีกระบวนการวางแผนรับมือสาธารณภัย การให้ความรู้และการฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติงานของกำลังพล ปรับปรุงระบบการสื่อสารและระบบแจ้งเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยดังนี้ แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย จึงควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก (SO) นโยบายลำดับแรก เพื่อให้สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ได้ในหลายภารกิจสรุปได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1. ระยะก่อนเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่ 2. ระยะระหว่างเกิดภัย 3. ระยะหลังเกิดภาวะโรคติดต่ออุบัติใหม่

แพรพรรณ ภูริบัญชา¹⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) ของสถานประกอบการจังหวัดมหาสารคาม พบว่าการศึกษานี้ได้รูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อโควิด19 ในพื้นที่เฉพาะ (bubble and seal) ของโรงงาน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและสถานประกอบการด้วยการขับเคลื่อนนโยบายมาตรการดำเนินงานภายใต้คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด การสื่อสารทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจดำเนินการ รวมถึงการประเมินผลลัพธ์ ซึ่งภายหลังจากนำรูปแบบนี้ไปใช้พบว่า โรงงานได้จัดระบบการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยวิธีแบ่งพนักงานเป็นกลุ่มย่อย

(small bubble) มีการสื่อสารให้ความรู้และคัดกรองความเสี่ยงก่อนเริ่มปฏิบัติงาน พนักงานมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อโควิด 19 สูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) พนักงานได้รับวัคซีนป้องกันโควิด 19 เข็มที่ 2 ร้อยละ 95.6 และโรงงานสามารถควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยไม่มีการแพร่ระบาดไปยัง bubble อื่นๆ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานเครือข่ายดำเนินงานในพื้นที่ มีการสื่อสารส่งต่อข้อมูลการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์และการทำมาตรการ bubble and seal ที่มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัย ดังนี้ ประสานให้มีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่จะรับหน้าที่และภารกิจจากผู้ใด หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น หน่วยงานใดทำหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาร่วมในการเผชิญเหตุ เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วิทยา ศรแก้ว¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบอภิบาลระบบสุขภาพ เพื่อป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำภายใต้วิถีชีวิตใหม่ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาบริบทพื้นที่และสภาพปัญหาชุมชน (2) วางแผนร่วมกับชุมชน (3) ดำเนินการตามแผน (4) สังเกตและติดตามผลร่วมกับชุมชน และ (5) สะท้อนผลและถอดบทเรียนจากชุมชน

รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 10 มิติ (CHANG KLANG: ช้างกลาง) ได้แก่ (1) Community participation การมีส่วนร่วมของชุมชน (2) Health information technology ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ (3) Active response and management ตอบโต้ภาวะฉุกเฉินได้ทันเวลา และดูแลรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ (4) New normal ดำเนินงานภายใต้วิถีชีวิตใหม่ (5) Governance การอภิบาลระบบสุขภาพที่ดี มีความเป็นธรรม (6) Knowledge management and innovation จัดการความรู้ส่งเสริมการผลิตนวัตกรรม (7) Literacy มีความรอบรู้ทางสุขภาพ (8) Active ONE HEALTH พร้อมและครอบคลุมทั้งสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม (9) Network and team เครือข่ายและทีมที่เข้มแข็ง และ (10) Goal เป้าหมายชัดเจน หลังการพัฒนารูปแบบ ผลการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน ผ่านการประเมินในระดับ Special

ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ มีสมรรถนะ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ สูงกว่าก่อนพัฒนารูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในกลุ่มประชาชน มีพฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ ค่อนข้างอยู่ในระดับสูงมาก และสูงกว่าก่อนพัฒนารูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และคะแนนไม่ต่ำกว่าเป้าหมาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน มีผู้นำที่เข้มแข็งและมีธรรมาภิบาล มีระบบการเงิน การคลังที่ดี ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ ระบบบริการของอำเภอข้างกลางให้ดีขึ้น กำลังคนด้านสาธารณสุขเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อระบบให้บริการประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางขององค์ประกอบทั้งหมด ผลจากการศึกษานี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นตามความเหมาะสมของบริษัท พื้นที่ ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มระยะเวลาในประเมินผลการพัฒนารูปแบบให้มากขึ้น และติดตามผลอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อเป็นการยืนยันประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยดังนี้ แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยได้ ตั้งแต่ในยามปกติไปจนถึงการเข้าเผชิญเหตุ และเข้าฟื้นฟูหลังการเกิดสาธารณภัย โดยแบ่งชั้นการปฏิบัติหลักเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ ระยะระหว่างเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ และระยะหลังเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ในการร่วมมือระหว่างหน่วยงานฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ ด้วยการเตรียมความพร้อม การปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาวะโรคอุบัติใหม่ ปรับปรุงการบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพ มีกระบวนการวางแผนรับมือภาวะโรคอุบัติใหม่ การให้ความรู้และการฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การปฏิบัติงานของกำลังพล ปรับปรุงระบบการสื่อสารและระบบแจ้งเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคอุบัติใหม่ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ระยะ

อลงกต สารกาล²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ 4M ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการประยุกต์ใช้ 4M ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา จากข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ในภาพรวม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 0.56) ในการป้องกันโรคอาจมีข้อบกพร่องหรือยุ่งยากอยู่บ้าง แต่ผลลัพธ์ส่วนใหญ่พอใช้ได้ในส่วนผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ 4M ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประเภทบุคลากรท้องถิ่น และประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน และประสบการณ์การทำงานมีความเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

- 1) ด้านบุคลากร ในระยะแรกของการระบาดบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันโรค บุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ได้มีการกำหนดแผนงานพัฒนาความรู้ด้านสาธารณสุขเบื้องต้น
- 2) ด้านงบประมาณพบว่าโดยส่วนใหญ่จะมีอุปสรรคในเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้
- 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาอุปสรรคในระยะแรก เพราะเป็นระยะของการจัดหาจัดซื้อ ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องระเบียบ แต่ก็มีแนวทางจากส่วนกลาง ทำให้สามารถคลี่คลายปัญหาได้
- 4) ด้านจัดการมีการบัญชาการในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ มีโครงสร้างคณะทำงานศูนย์อำนวยการบัญชาการเหตุการณ์ที่ชัดเจนเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยดังนี้ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ได้สนับสนุนการดำเนินงานผ่านกลไกของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหมและศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) รวมทั้งรับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลโดยตรง ในการจัดกำลังพลและเครื่องมือไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการอื่น รวมทั้งหน่วยงานภาคประชาสังคม ตลอดจนเรื่องที่ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ริเริ่มและมอบแนวทางให้หน่วยในสังกัดของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้นำไปดำเนินการตามความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการบังคับบัญชาการปฏิบัติของหน่วยและการใช้ทรัพยากรของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทยเองให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพซึ่งตลอดทั้งเวลา อีกทั้งกองบัญชาการกองทัพไทยจะต้องพิทักษ์พลเพื่อป้องกันและดำรงรักษาความปลอดภัยให้กับกำลังพลและครอบครัวเพื่อให้ดำเนินงานตามภารกิจหลักของกองบัญชาการกองทัพไทย และสนับสนุนรัฐบาลเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดตามสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาทั้งทางตรงทางอ้อม

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย พบว่า ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ได้สนับสนุนการดำเนินงานผ่านกลไกของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหมและ ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) รวมทั้งรับมอบหมายภารกิจจากรัฐบาลโดยตรง ในการจัดกำลังพลและเครื่องมือไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการอื่น รวมทั้งหน่วยงานภาคประชาสังคม ตลอดจนเรื่องที่ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ริเริ่มและมอบแนวทางให้หน่วยในสังกัดของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้นำไปดำเนินการตามความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการบังคับบัญชาการปฏิบัติของหน่วยและการใช้ทรัพยากรของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทยเองให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งตลอดห้วงเวลา อีกทั้งกองบัญชาการกองทัพไทยจะต้องพิทักษ์พลเพื่อป้องกันและดำรงรักษาความปลอดภัยให้กับกำลังพลและครอบครัวเพื่อให้ดำเนินงานตามภารกิจหลักของกองบัญชาการกองทัพไทย และสนับสนุนรัฐบาลเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดตามสถานการณ์ในแต่ละห้วงเวลาทั้งทางตรงทางอ้อม

จากการวิเคราะห์หลักการ และทฤษฎีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้สามารถพิจารณานำไปประยุกต์แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทยได้ ตั้งแต่ในยามปกติไปจนถึงการเข้าเผชิญเหตุ และเข้าฟื้นฟูหลังการเกิดสาธารณภัย โดยแบ่งชั้นการปฏิบัติหลักเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ ระยะระหว่างเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ และระยะหลังเกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ในการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ ด้วยการเตรียมความพร้อม การปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาวะโรคอุบัติใหม่ ปรับปรุงการบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพ มีกระบวนการวางแผนรับมือภาวะโรคอุบัติใหม่ การให้ความรู้และการฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติงานของกำลังพล

ปรับปรุงระบบการสื่อสารและระบบแจ้งเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการป้องกันและบรรเทาภาวะโรคอุบัติใหม่ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. การดำเนินการระยะสั้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้เลย ด้วยการดำเนินการปรับปรุงแผนงานต่างๆ การฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งในพื้นที่และกับหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความแน่นแฟ้น รวมทั้งกำหนดให้มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
2. การดำเนินการระยะกลาง เป็นการดำเนินการปรับปรุงและวางแผนจัดหาเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ ที่ใช้ในการบรรเทาภาวะโรคอุบัติใหม่ โดยตรงจนถึงระดับหน่วยประจำพื้นที่
3. การดำเนินการระยะยาว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระบบการป้องกันไม่ให้เกิดภาวะโรคอุบัติใหม่ ได้ด้วยการดำเนินการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่ ให้ทราบถึงสาเหตุและโทษของภาวะโรคอุบัติใหม่ รวมทั้งสามารถรับมือกับภาวะโรคอุบัติใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้แนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคอุบัติใหม่ ของกองบัญชาการกองทัพไทย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดทำแผนป้องกันและในการรับมือโรคอุบัติใหม่ของหน่วยขึ้นตรงให้สอดคล้องกับแผนในการรับมือโรคอุบัติใหม่กระทรวงกลาโหม รวมทั้งการจัดทำแผนเผชิญเหตุ หลักการปฏิบัติ และคู่มือการปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานในการรับมือโรคอุบัติใหม่
2. ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยขึ้นตรงที่ได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์บรรเทาโรคอุบัติใหม่ต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะการจัดหาเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ที่ใช้ในงานบรรเทาโรคอุบัติใหม่โดยตรง ที่หน่วยไม่สามารถดัดแปลงการใช้งานจากยุทธโศปกรณ์หลักได้ ถึงแม้ว่างานป้องกันและบรรเทาโรคอุบัติใหม่จะไม่ใช่งานหลักของหน่วยก็ตาม แต่จากสถานการณ์ในปัจจุบัน

โรคอุบัติใหม่ยังคงมีโอกาสเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง และมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดโรคอุบัติใหม่ขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

3. การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาโรคอุบัติใหม่ของกองบัญชาการกองทัพไทย ควรมีการบูรณาการกับส่วนราชการในพื้นที่ให้ประสานสอดคล้องกับการใช้กำลังพล งบประมาณและยุทธโศปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานที่ต้องปฏิบัติ และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงโดยทุกหน่วยงานจะต้องมองงานทั้งก่อนเกิดโรคอุบัติใหม่ ระหว่างเกิดโรคอุบัติใหม่ และหลังเกิดโรคอุบัติใหม่

4. สร้างระบบการฝึกทางทหาร ให้รองรับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจริง โดยการปรับมาตรฐานการฝึก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีการฝึกศึกษา และเครื่องมือจำลอง ยุทธต่างๆ ให้มีความทันสมัยและนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในประเด็นของการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการบริหารจัดการ และการวางแผนร่วมกันกับทุกหน่วยงาน การฝึกกำลังพล รวมไปถึงจนถึงการนำยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ที่อาจขยายความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาโรคอุบัติใหม่ของหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2561
2. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564) พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2559
3. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566 - 2570) กระทรวงกลาโหม สำนักนโยบายและแผนกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
4. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570), สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.), สำนักนายกรัฐมนตรี
5. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอน 26 ก. 1 กุมภาพันธ์ 2551
6. พันธกิจกองบัญชาการกองทัพไทย 2567 , กองบัญชาการกองทัพไทย สืบค้นจาก <https://2023rtarf.rtarf.mi.th/index.php/th/30-2018-01-16-03-00-18/76-2018-01-16-04-24-41>
7. โรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ 2559.,กรมควบคุมโรค. สืบค้นจาก <http://beid.ddc.moph.go.th>
8. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2560 มาตรา 77, ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 134 ตอน 40 ก.6 เมษายน 2560

9. Piercy and Giles. (1998). SWOT Analysis. สืบค้นจาก,
<https://sites.google.com/site/winaik103/263-611/swot-analysis>
10. คำสั่งกองทัพอไทย (เฉพาะ) ที่ 405/52 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพอไทย. ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2552.
11. กระทรวงกลาโหม แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2564.กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม; 2564.
12. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพ.ศ. 2564-2570. กรุงเทพฯ: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย; 2564.
13. หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมกองทัพอไทย พ.ศ. 2550 ด้านกิจการพลเรือน, กรมกิจการพลเรือนทหาร, 2550
14. กลยุทธ์การบริหารภาวะวิกฤตสำหรับผู้บังคับบัญชา, 2552, วารสารบริหารธุรกิจ, ปีที่ 32 ฉบับที่ 122 เมษายน-มิถุนายน 2552
15. แผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด พ.ศ. 2566 – 2570 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558, คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ
16. ณัฐพงษ์ ลมสูงเนิน, พันเอก, แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กองทัพบก, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,วิทยาลัยการทัพบก, ปี 2566
17. นฤพนธ์ มัตถกุล, นาวาเอก, การเพิ่มประสิทธิภาพการบรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยการทัพบก , ปี 2566
18. แพรพรรณ ภูริปัญญา, การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) ของสถานประกอบการจังหวัดมหาสารคาม, วารสารวิชาการสาธารณสุข 2565 ปีที่ 31 ฉบับที่ 1, ปี 2565

19. วิทยา ศรแก้ว, การพัฒนารูปแบบอภิบาลระบบสุขภาพเพื่อป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำภายใต้วิถีชีวิตใหม่ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช, วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน 2566 ปีที่ 9 ฉบับที่ 02 (2023): เมษายน – มิถุนายน, ปี 2566

20. อลงกต สารกาล, การประยุกต์ใช้ 4M ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา – 2019 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา, บทความ, สถาบันพระปกเกล้า, ปี 2565

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก กวิน นาคเรือง

วัน เดือน ปีเกิด

12 มกราคม 2520

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2543

วศ.บ.(โยธา) รร.จปร

พ.ศ. 2552

รร.สธ.ทบ. หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 88

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2543

ผบ.มว.ร้อย.ช.สนาม ช.พัน.3

พ.ศ.2543

ประจำ ศบบ.

พ.ศ.2544

นบ.ตอน บ.ปีกหมุนโจมตี กอง บ.ปีกหมุนที่ 9 (ผสม)

พ.ศ.2547

นบ.ตอนอากาศยานปีกหมุน มว.อากาศยานปีกหมุน
ร้อย.บ.พล.ร.9

พ.ศ.2550

ผบ.มว.ศ. ร้อย.บ.พล.ร.9

พ.ศ.2551

นักบิน ศบบ.

พ.ศ.2552

ประจำ รร.สธ.ทบ.

พ.ศ.2553

ประจำแผนก กช.

พ.ศ.2554

หน.กช.

พ.ศ.2555

หน.ฝกบ.พล.ช.

พ.ศ.2557

หน.กบ.ทบ.

พ.ศ.2558

อจ.หน.วิชา รร.กบ.ทบ.

พ.ศ.2559

รอง ผอ.กอง กบ.ทบ.

พ.ศ.2560

รอง ผอ.กบภ.สกร.กร.ทหาร

พ.ศ.2561

รอง ผอ.กปจ.สปส.กร.ทหาร

พ.ศ.2561

ผอ.กปจ.สปส.กร.ทหาร

พ.ศ. 2564

นปก. ประจำ กร.ทหาร

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2567

นปก. ประจำ สปท.